

Haninge
kommun

Utbildningsförvaltningen

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska och psykologiska insats

År 2018

Datum och ansvarig för innehållet 2019-03-29 Jenny Olofsson
och Jenny Jakobsson Lundin Verksamhetschef för elevhälsans
medicinska respektive psykologiska insats

Innehåll

Sammanfattning	3
Övergripande mål och strategier	3
Organisatoriskt ansvar för patientsäkerhetsarbetet	4
Struktur för uppföljning/utvärdering.....	5
Patientsäkerhetsarbete under året och åtgärder	5
Medicinska insatsen	6
Psykologiska insatsen	7
Uppföljning genom egenkontroll.....	8
Medicinska insatsen	8
Psykologiska insatsen	8
Samverkan för att förebygga vårdskador	9
Intern samverkan inom kommunen	9
Extern samverkan med andra vårdgivare eller instanser	10
Risikanalyis	10
Medicinska insatsen	10
Psykologiska insatsen	11
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet	11
Avvikelser	11
Hantering av klagomål och synpunkter	12
Samverkan med patienter och närstående	13
Utbildning och kompetensutveckling under kalenderåret	14
Medicinska insatsen	14
Psykologiska insatsen	14
Övergripande mål och strategier för kommande år	14

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur det systematiska patientsäkerhetsarbetet har bedrivits i verksamhetens olika delar, och att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses. SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Sammanfattning

Årets patientsäkerhetsarbete har i hög utsträckning kretsat kring ett antal allvarliga avvikelser på ett flertal skolor avseende den medicinska insatsen. Framför allt handlar bristerna om uteblivna vaccinationer och hälsobesök avseende elevgruppen kommunöverflyttade nyanlända. Riskerna bedöms motsvara *måttliga* till *betydande* för samhället såväl som den enskilda.

Riskerna har efter händelse- och riskanalys bedömts bero på bristande samverkansstrukturer på skolnivå men också högre upp i organisationen finns behov av ökad samverkan. Att skapa rutiner för samverkan har därför varit ett prioriterat område under året men också arbetet med att tydliggöra mandat och ansvarsfördelning i organisationen. Bland annat har en rutin för styrning av elevhälsans medicinska, social och psykologiska insats tagits fram.

Under året har det digitala avvikelssystemet DF respons införts för elevhälsans medicinska och psykologiska insats. En rutin för remittering har tagits fram samt rutiner som rör digital personuppgiftshantering i samarbete mellan den psykologiska och medicinska insatsen

Den medicinska insatsen har rapporterat 55 avvikelser under året och den psykologiska insatsen har rapporterat tre. En riskanalys har även utförts gällande den medicinska elevhälsan på Skärgårdsskolorna till följd av en planerad neddragning av skolskötersketjänsten på skolorna.

Övergripande mål och strategier

SFS 2010:659,3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap.

Vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten så att den leder till att kravet på god och säker vård upprätthålls.

Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser regleras i skollagen. För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. För elevhälsans insatser ska det finnas tillgång till medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser. Elevhälsan ska främst arbeta hälsofrämjande, förebyggande och ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § Skollagen (2010:800)).

Elevhälsans medicinska och psykologiska insats faller under hälso-och sjukvårdslagen och andra lagar samt socialstyrelsens författningar som berör området. Den medicinska och psykologiska insatsen följer också Skolverkets och Socialstyrelsens Vägledning för elevhälsan, reviderad version 2016.

Elevhälsans medicinska och psykologiska insats regleras i Ledningssystem för hälso-sjukvård inom elevhälsan, Haninge kommun, ett dokument som är fastställt av nämnderna som är vårdgivare för verksamheten. Vårdgivaren ska med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamhetens kvalitet (2 kap. 2§ SOSFS 2011:9).

Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser ska bedriva en god och säker vård där risker och händelser tidigt identifieras och förebyggs. Inom verksamheten ska det finnas den personalbemanning och kompetens som krävs för att uppnå god och säker vård. För detta ska det finnas säkra rutiner och lokala riktlinjer.

Organisatoriskt ansvar för patientsäkerhetsarbetet

SFS 2010:659,3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p 1
Vårdgivaren skall dokumentera hur ansvaret är organiserat och fördelat i verksamheten.

Grund- och förskole-nämnden samt gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden är vårdgivare för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom elevhälsan. I 29 § första stycke HSL anges att det inom hälso-och sjukvård ska finnas någon som ansvarar för verksamheten (verksamhetschef). Det är vårdgivaren som utser verksamhetschefen. Verksamhetschef för elevhälsans medicinska insatser är Jenny Olofsson och för den psykologiska insatsen Jenny Jakobsson Lundin. Tjänsten som verksamhetschef är ett personligt förordnande för en viss namngiven person och vårdgivaren ansvarar för att anmäla verksamheten och verksamhetschefens namn till vårdgivarregistret hos inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Varje legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har ett eget yrkesansvar att bedriva sitt arbete med god kvalitet och skall medverka och bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Medarbetaren har rapporteringsskyldighet till vårdgivaren om en patient i samband med vård, behandling eller undersökning drabbats av eller utsatts för risk att drabbas av allvarlig skada eller sjukdom. Varje medarbetare ansvarar för att vara väl förtrogen med gällande lagar, riktlinjer, allmänna råd, föreskrifter, vägledning och handböcker som reglerar innehåll, ledning och kvalitet. Varje medarbetare ansvarar också för att vara väl förtrogen med vårdgivarens riktlinjer och rutiner.

Majoriteten av skolsköterskorna är anställda på skolorna med rektor som arbetsgivare. Skolläkarna, skolpsykologerna och ett fåtal skolsköterskor är anställda på Centrala stödavdelningen med antingen central stödchef eller enhetschef Nyanlända/Närvaroteam som närmaste chef. För att kravet på god och säker vård ska kunna uppfyllas ska arbetsgivaren för den legitimerade personalen samverka med verksamhetscheferna i frågor som rör det systematiska kvalitetsarbetet så som patientsäkerhet, avvikelser, egenkontroll och riskanalyser, personalresurser, lokal, utrustning och läkemedel. Arbetsgivaren har ansvar för vikarieersättning och har även arbetsmiljöansvaret och större delen av budgetansvaret för sin legitimerade personal. Verksamhetschefen för den medicinska insatsen har budgetansvar för vaccin och för skolsköterskornas fortbildning.

Rektor har ansvar för skolans inre organisation och skall leda och samordna elevhälsans insatser på skolan.

Struktur för uppföljning/utvärdering

SOSFS 2011:9 3 kap. 2 § Vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

Verksamhetscheferna för elevhälsans medicinska och psykologiska insatser ansvarar för ledning, planering och utveckling av verksamheten och säkerställer att god vård bedrivs i förenlighet med hälso- och sjukvårdslagen. Verksamhetscheferna säkerställer att processer och rutiner för arbetet är utarbetade, en egenkontroll genomförs och avvikelser och risker analyseras och följs upp.

Medarbetaren ska omgående identifiera och rapportera risker och negativa händelser enligt fastställd rutin till verksamhetschefen. Inrapporterade negativa händelser och risker analyseras och utreds samt följs upp av verksamhetschefen kontinuerligt på professionsmöten i syfte att lära av misstag för att öka patientsäkerheten.

Skolsköterskorna ska skriva en årlig kvalitetsrapport enligt fastställd mall där man följer upp att vaccinationer och hälsobesök har erbjudits enligt fastställt program, liksom negativa händelser och risker i verksamheten. Även den medicinska insatsens övriga verksamhet beskrivs i kvalitetsrapporten. Rapporten skickas härfter till verksamhetschef och rektor.

Psykologerna rapporterar årligen via en standardiserad mall för egenkontroll kring ett antal frågeställningar som tagits fram för att beskriva kvalitén i verksamheten. Psykologerna rapporterar också kontinuerligt in statistik i en ärendeenkät för att kunna få fram deskriptiva data som beskriver årets insatser. En årlig jämförelse av psykologresurs i förhållande till nationell statistik genomförs.

Arbetet under året utmynnar i en årlig kvalitetsberättelse för respektive den medicinska och psykologiska insatsen samt en patientsäkerhetsberättelse som är gemensam för de båda insatserna. Kvalitetsberättelserna och patientsäkerhetsberättelsen delges förvaltningschef, skolchef, gymnasiechef, central stödchef, arbetsgivare, medarbetare samt nämnderna.

Patientsäkerhetsarbete under året och åtgärder

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 1-2 Vårdgivaren skall senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse där arbetet med patientsäkerhet skall beskrivas och vilka åtgärder som har vidtagits och vilka resultat som har uppnåtts.

Under året har en rutin för styrning av elevhälsans medicinska, sociala och psykologiska insats tagits fram i samarbete mellan verksamhetscheferna, kuratorssamordnare och central stödchef. Då ansvaret för elevhälsans medicinska, sociala och psykologiska insats är delat mellan å ena sida verksamhetschefer/samordnare och å andra sidan arbetsgivare/rektor syftar denna rutin till att säkerställa att roller och funktioner i styrning av elevhälsan

är känt i hela förvaltningen, i enlighet med åtagande 1.1.1, Praktisknära strategi för elevhälsa.

Under året har det digitala avvikelssystemet tagits i drift. Personalen har fått utbildning i hur man rapporterar en avvikelse och har övergått till att rapportera avvikelser digitalt istället för via pappersblanketter.

En rutin för remittering har också tagits fram i samarbete mellan den psykologiska och medicinska insatsen samt en rutin som rör hantering av personuppgifter i det digitala journalsystemet PMO.

Medicinska insatsen

Verksamheten har under 2018 anpassats till EU:s nya dataskyddsförordning GDPR. Det innebär bland annat att metoderna för att kommunicera med elever och vårdnadshavare har ändrats.

Flera utredningar har utförts inom den medicinska insatsen under året. En händelseanalys och en riskanalys har genomförts avseende de mer allvarliga händelserna och avvikelserna där verksamhetschefen för den psykologiska insatsen har varit ansvarig analysledare.

Händelseanalys färdigställd maj- 2018 rör ett större antal händelser och avvikelser på flera olika skolor som samtliga rör uteblivna vaccinationer och hälsobesök huvudsakligen inom gruppen kommunöverflyttade nyanlända elever. Händelseanalysen finner hur den främsta orsaken till de uteblivna vaccinationerna och hälsobesöken handlar om en bristande samverkanstruktur på lokal nivå på de berörda skolorna. Skolsköterskorna har helt enkelt saknat kännedom om att eleverna har gått på skolan. Ytterligare bakomliggande omständigheter handlar om en bristande struktur för samverkan även högre upp i organisationen mellan skolan och den medicinska insatsens.

Åtgärderna under året har handlat om att skyndsamt eftersöka på skolor om det finns fler elever som fortfarande inte har fått den vård de har rätt till. Detta innebär ett tidskrävande ”detektivarbete” för skolsköterskans del och som ta mycket resurs i anspråk. Skolläkare har också förstärkt möjligheten att fånga upp elever vars hälsa behöver följas genom att ha skolläkarmottagning på CMN, centrum för mottagning av nyanlända elever. En rutin har skrivits och införts i verksamheten för en tillförlitlig kommunikation mellan administration och den medicinska insatsen lokalt på skolorna. Ett arbete för att bygga upp en samverkanstruktur mellan verksamhetschef och rektorer har också påbörjats.

I riskanalysen initierad november- 2018 och färdigställd 21/1-2019 framkommer dock att verksamheten ännu inte kommit tillrätta med problematiken med uteblivna vaccinationer och hälsobesök. En riskanalys har genomförts avseende den medicinska insatsen på en kommunal grundskola där ett stort antal avvikelser har inkommit som rört huvudsakligen områdena

sekretess, läkemedelshantering, vaccinationer, brister i dokumentation och brister i arbetsmiljön.

Bland de allvarligare riskerna framkommer åter igen att många nyanlända elever inte har vaccinerats men också brister i dokumentation, sekretess och arbetsmiljö framkommer. Orsaksbakgrunden bedöms handla om en kultur på skolan där hög tillgänglighet hos skolsköterskan har prioriterats på bekostnad av patientsäkerheten samt en otydlighet i organisationen kring gränsdragningen avseende den medicinska insatsens arbetsbeskrivning.

En riskanalys har även utförts gällande den medicinska elevhälsan på Skärgårdsskolorna till följd av en planerad neddragning av skolskötersketjänst. Riskanalysen indikerade att elever med stort stödbehov och psykisk ohälsa kan komma att fara illa. Detta hänger ihop med att kuratorstjänsten motsvarar en dag i veckan vilket leder till att skolsköterskan fångar upp många elever med psykosociala stödbehov. Analysen visade också en risk i att skolsköterskans arbetsmoment kan komma att utföras med sämre kvalitet.

Journalgranskning

Verksamhetschefen har granskat journaler vid uppkomna avvikelser eller frågeställningar.

Loggkontroller

Verksamhetschefen har granskat åtkomstlogg slumpmässigt en gång under året. Kontrollen visade att ingen otillbörlig användning av journalsystemet förekommit. I samtliga slumpmässigt utvalda granskade journaler har skolsköterskor och skolläkare haft god anledning att befinna sig i elevjournalen.

Psykologiska insatsen

Under året och föregående år har arbetet handlat om att utreda huruvida den nya digitala versionen av psykologiska test är möjligt att använda utifrån IT-säkerhetsperspektiv. En rutin som rör hantering av personuppgifter i ett datoriserat rättningsprogram som heter Q-global har härefter tagits fram och i början av 2018 har denna digitala version tagits i bruk då IT-säkerheten bedömts uppfylla kommunens krav.

En stor del av verksamhetschefens arbete under året har ägnats åt händelseanalys och riskanalys som rör den medicinska insatsen.

Journalgranskning

Ingen granskning av journaler ha skett under 2018.

Loggkontroller

En loggkontroll har genomförts 2018- 06- 05 som säkerställer att ingen otillbörlig användning av journalsystemet förekommit. I samtliga 14 slumpmässigt utvalda granskade journaler har skolpsykologerna haft ett pågående arbete och har således haft god anledning att befinna sig i elevjournalen runt denna tidpunkt.

Uppföljning genom egenkontroll

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2§, 7 kap. 2 § p2

Vårdgivaren skall utföra egenkontroll i syfte att säkra verksamhetens kvalitet

Medicinska insatsen

Medicinskt teknisk utrustning så som audiometrar, vågar och blodtrycksmanschetter har kalibrerats enligt fastställd rutin i juni. Riskavfallskärl insamlades i juni och hämtades av SRV- svenskt renhållningsverk via verksamhetschefen.

Verksamhetschefen har följt upp skolsköterskornas kvalitetsrapporter avseende resurser, antal hälsobesök, vaccinationer och skolsköterskans övriga arbete. Detta beskrivs utförligare i EMI:s årliga kvalitetsberättelse. I kvalitetsberättelsen framkom att elevantalet per heltidsskolsköterska fortfarande ser väldigt olika ut. Inom grundskolan har en skolsköterska ansvar för i snitt 578 elever/heltids skolsköterska med spännvidd på lägst 417/heltid och högst 1000/heltid (de mindre enheterna medräknade). När det gäller gymnasieskolan ligger snittet på 548 elever/heltids skolsköterska med en spännvidd på lägst 361/heltid och högst 663/heltid.

Det är en stor skillnad i elevantal per skolsköterska och detta är ett viktigt förbättringsområde.

Psykologiska insatsen

Medarbetarnas skriftliga rapport i slutet av kalenderåret visar hur bland annat samverkan mellan skolorna och elevhälsans psykologiska insats fungerar väl. Skolpsykologerna beskriver hur rektorer och övrig elevhälsa har i hög utsträckning haft en samsyn och gott samarbete kring skolpsykologens insatser med några få undantag. Undantagen handlar om ett fåtal fall som rör metodval. Skolpsykologerna har närvarat på elevhälsoteamsmöten i genomsnitt varannan till var tredje vecka.

De psykologutredningar som genomförts på rektors eller särskole-sammordrares uppdrag med frågeställning intellektuell funktionsnedsättning har enligt majoriteten av skolpsykologernas rapportering kunnat påbörjas inom en rimlig tid. Tre psykologer rapporterar dock detta år till skillnad från föregående år att utredningar som bedöms vara adekvata att genomföra har fått vänta en längre tid än vad som varit optimalt ur elevsynpunkt varav en skola rapporteras ha särskilt många utredningar som väntar.

I likhet med föregående år framkommer att skolorna utnyttjar den psykologiska insatsen på ett ojämnt sätt där skolpsykologerna rapporterar att vissa skolor nyttjar mycket psykologresurs och andra skolor nyttjar mindre i förhållande till elevantal. Psykologerna härleder främst den ojämna fördelningen till en ojämn efterfrågan från de olika skolorna avseende den psykologiska insatsen.

Fler medarbetare rapporterar 2018 att de arbetar främst hälsofrämjande förebyggande i jämförelse med 2017 års rapport. Ännu rapporterar dock många skolpsykologer att de har en lång bit kvar till att uppnå lagens krav att främst arbeta främjande och förebyggande. En bristande likvärdighet framkommer där en del skolor efterfrågar främjande insatser mer medan andra skolor mestadels efterfrågar åtgärdande insatser på individnivå.

Vidare rapporterar samtliga medarbetare under 2018 att vårdgivarens riktlinjer, processer och rutiner är tillräckligt tydliga för att vägleda dem i arbetet. Medarbetarna rapporterar också att det finns en samstämmighet mellan verksamhetschefens riktlinjer och rutiner och arbetsgivarens förväntningar och krav på arbetet. Det delade ansvaret mellan en verksamhetschef och två arbetsgivare har alltså fungerat tillräckligt väl avseende den psykologiska insatsen rapporterar medarbetarna.

Egenkontrollen visar också att kommunens skolpsykologer i jämförelse med nationell statistik framtaget av psykologförbundet ansvar för fler elever per heltidstjänst än det nationella snittet.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §, 7 kap. 2 3 § p 3

Vårdgivaren ska identifiera processer där samverkan behövs för att förebygga skador.

Intern samverkan inom kommunen

Verksamhetscheferna för respektive medicinska och psykologiska insats agerar vid mer allvarliga händelser och upptäckta risker analysledare åt varandras verksamheter för att skapa förutsättningar för en objektiv analys.

Psykologerna som arbetar på närvaroteamet samverkar med socialtjänsten framför allt via en familjebehandlare som är knuten till närvaroteamet. Gymnasie- och högstadiesköterskorna samverkar med ungdomsmottagningen och Hanna mottagningen.

Ett viktigt samverkansområde för skolan gäller egenvård av elever. Enligt gällande regelverk ansvarar rektor för egenvården i skolan och elevens behandlande läkare/annan sjukvårdspersonal för egenvårdsbedömningen. Under året har frågor inkommit till verksamhetschefen för EMI kring egenvården, från skolsköterskor och från annan personal i skolverksamheten.

Verksamhetschefen för EMI har besökt särskoleverksamhet i kommunen och informerat personal om regelverket kring egenvården.

Extern samverkan med andra vårdgivare eller instanser

Samverkan har skett med Barn och ungdomsmottagningen, vårdcentralernas psykosociala mottagningar, Prima Barn och ungdomspsykiatri och Logopedbyrån Dynamica samt Röstkonsulten. Skolsköterskorna samverkar med Barnhälsovården vid överförande av hälsoinformation kring nya förskoleklass elever. Verksamhetschef för EMI har också deltagit i samverkansmöten mellan länets barnhälsovård och medicinsk elevhälsa.

Verksamhetschefen för EMI i Haninge håller en gång per termin en introduktionsutbildning tillsammans med verksamhetscheferna för EMI i flera andra kommuner söder om Stockholm, Botkyrka, Huddinge och Södertälje. Utbildningen är för nya skolsköterskor och skolläkare. Under 2018 har två utbildningar hållits.

Under 2017 rapporterade skolsköterskor om ett stort antal nyanlända elever som uttryckte suicidala tankar. Det ledde till att ett projekt inleddes med BRIS, där vi erbjuder stödgrupper för barn som flytt. Grupperna leds av personal från BRIS. Arbetet leds av en styrgrupp med representanter från olika förvaltningar i kommunen och BRIS. Verksamhetschef för den medicinska elevhälsan är med i styrgruppen.

Risکاناليس

SOSFS: 2011:9, 5 kap. 1 §

Vårdgivaren ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet.

All personal inom elevhälsans medicinska och psykologiska insats ansvarar för att identifiera och rapportera risker fortlöpande under kalenderåret som kan medföra negativa händelser eller tillbud i verksamheten och för elever. Identifierade risker rapporteras också till verksamhetscheferna i standardiserade form i slutet av varje läsår.

Medicinska insatsen

Händelseanalysen maj- 2018 söker svar på de organisatoriska orsakerna bakom ett större antal händelser på flera olika skolor och avvikelser rapporterade inom elevhälsans medicinska insats (EMI) som samtliga rör uteblivna vaccinationer och uteblivna hälsobesök huvudsakligen inom gruppen kommunöverflyttade nyanlända elever. Händelserna bedöms utgöra en *måttlig till betydande* risk för såväl samhället som den enskilda eleven.

På samhällsnivå handlar riskerna framför allt om mässlingen som är en mycket smittsam sjukdom. Om många elever på en skola saknar skydd mot mässlingen kan detta leda till ett utbrott av sjukdomen. Ytterligare en samhällsrisk är om eleven har en oupptäckt och aktiv tuberkulos. I en svensk population finns inget vaccinationskydd mot denna sjukdom och förekomsten av tuberkulos är högre i en population som varit på flykt eller kommer från ett land där förekomsten är betydligt högre. Det är skolsköterskans uppdrag att remittera nyanlända elever till vårdcentralen för hälsokontroll och

blodprovskontroll där man kan upptäcka och/eller behandla eller vaccinera TBC, Hepatit B och C samt HIV.

Framför allt är det högriskgrupper i samhället så som små barn, sjuka, äldre och immunsupprimerade personer som löper störst risk att drabbas. Skulle en elev med aktiv tuberkulos till exempel ut på praktik i högriskgrupper kan det få allvarliga följder.

På individnivå är risken att man missar alla de eventuella tillstånd som brukar upptäckas av den medicinska insatsen. Detta i en elevgrupp där ohälsa generellt förväntas vara högre och som dessutom inte genomgått hela det screeningpaket som BVC erbjuder. Man riskerar alltså att missa allt från medfödda allvarliga hjärtfel till en förhöjd suicidrisk om man inte får den sjukvård man är berättigad till genom skolan.

Psykologiska insatsen

Skolpsykologerna har i flera år och så även detta år rapporterat risker som handlar om hur svårt det är att bedriva ett patientsäkert arbete i de lokaler som tillhandahålls ute på skolorna i samband med elev-och föräldrasamtal och i samband med den störningskänsliga psykologisk testning. Skolpsykologerna har till skillnad från övrig elevhälsopersonal inga anpassade lokaler för den mottagningsverksamhet de bedriver. Den psykologiska testningen som ligger till grund för beslutet om mottagande i särskola kräver anpassade, störningsfria och ljuddämpade lokaler vilket är svårt att få tillgång till ute på skolorna och även på psykologernas egen arbetsplats. Psykologerna har varit temporärt placerade i Riksäpplets lokaler under flera år i väntan på en permanent lösning varför lokalfrågan varit svår att planera. Inte heller detta år har lokalfrågan alltså kunnat få en lösning.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SFS 2010:659, 6 kap. 4 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 5

Hälso- och sjukvårdspersonalen är skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Personalen ska rapportera risker och händelser till vårdgivaren som skulle kunna medföra en vårdskada.

Avvikelser

Skolsköterskor, skolläkare och psykologer rapporterar till respektive verksamhetschef om händelser som har eller hade kunnat medföra skada för elev i samband med vård och behandling. Verksamhetschefen ansvarar för analys, utredning och bedömning tillsammans med berörda medarbetare. Rektor ansvarar för elevens skolgång och ska vid behov få rapport om händelsen samt vid behov också den arbetsgivare vars personal berörs.

Medicinska insatsen

Under året har 55 avvikelser inkommit som rört ett antal elever. En stor del av avvikelserna handlar om journalhantering och vaccinationer. Vacciner som borde ha getts har missats för att man saknat kännedom om att eleverna går på skolan. Som tidigare beskrivits har en grupp av avvikelser resulterat i en händelseanalys och en grupp av avvikelser i en riskanalys. Händelseanalysen maj- 2018 resulterade i nya rutiner vid inskrivning av elever på ett antal skolor. Åtgärdsarbetet efter riskanalysen initierad november- 2018 gällande en skola har precis påbörjats i samarbete med skolledning.

Två elever som flyttat in från en annan kommun fick en extra dos av ett vaccin. En följd av att kommunerna har i Stockholms län har olika vaccinationsprogram vilket gör det extra viktigt att ha noggranna kontroller innan vaccin ges.

Ett flertal avvikelser har uppkommit under året under perioder när skolsköterskor har varit sjukskrivna eller bortresta. Avvikelser har skett när vikarierande skolsköterska inte funnits på plats, eller *har* funnits på plats men bara fått uppdrag från arbetsgivaren att utföra begränsade arbetsuppgifter. Det är därför viktigt att man ersätter skolsköterskan med vikarie när denna är frånvarande. Det är, enligt ledningssystemet, rektors ansvar att tillsätta vikarie inom två veckor vid en skolsköterskevakans. Verksamhetschefen för EMI har dock behövt ta en aktiv roll i dessa lägen för att tillse att vikarie tillsätts.

Psykologiska insatsen

Under året har tre negativ händelser rapporterats i verksamheten. Samtliga avvikelser rör dokumentation. Två stycken avvikelser har uppdagats i samband med arkivering av journaler och en avvikelse har rört ett psykologutlåtande som kasserats på fel ställe och riskerat röja sekretessbelagda personuppgifter. Avvikelsen har tagits upp på psykologmöte där en särskild påminnelse om vikten av att kassera identifierade personuppgifter i det sekretesskäl som finns tillgängligt.

Hantering av klagomål och synpunkter

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 7 kap 2 § p 6

Den medicinska och psykologiska insatsen följer kommunens rutiner för klagomål och synpunkter som innebär att anmälan om klagomål kan göras via kommunens e-tjänst. Vårdnadshavare och elever kan också vända sig till den legitimerade yrkesutövaren, rektor, verksamhetschef eller arbetsgivare med klagomål. Verksamhetscheferna ansvarar för att sammanställa de klagomål som inkommer som rör hälso-och sjukvårdsfrågor och ansvarar för att åtgärda dessa om verksamheten brustit.

Sammanställning och analys

SOSFS 2011:9, 5 kap. 6 §

Inkomna klagomål och synpunkter ska sammanställas och analyseras för att vårdgivaren ska kunna se mönster och trender.

Det har under året inte inkommit några klagomål eller synpunkter på verksamheten via kommunens klagomålshanterare. De synpunkter som inkommit har framförts direkt till personal lokalt i verksamheten. Inga klagomål har kommit verksamhetschefen för den psykologiska eller medicinska insatsen till del. Ingen sammanställning och analys av klagomål och synpunkter har därför genomförts under året.

Samverkan med patienter och närstående

SFS 2010:659 3 kap. 4 §

Vårdgivaren ska ge patienter och närstående möjlighet att delta i patientsäkerhetsarbetet.

Skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer ska alltid sträva efter ett gott samarbete med elev och vårdnadshavare för bästa möjliga resultat. Elev bör alltid informeras i det som rör hen och informationen ska vara anpassad efter ålder och mognad. Vårdnadshavare kontaktas vid behov. Utifrån elevens ålder och mognad involveras alltid eleven. Eleven ska ha ett medinflytande som med tiden eller under vissa omständigheter övergår till ett självbestämmande. Tolk används vid behov. Centrum för mottagande av nyanländas skolsköterskor samverkar också med elevernas gode män och boende för ensamkomna barn och ungdomar.

Exempel på samverkan med elev och dess vårdnadshavare:

- Information och medgivande inför genomförande av vaccinering
- Information inför hälsobesök och hälsosamtal
- Information inför läkarbesök
- Kontakt vid behov efter hälsosamtal
- Kontakt med vårdnadshavare vid akut händelse eller skada
- Information och medgivande inför genomförande av psykologutredning och andra individinriktade insatser
- Information inför föreslagna åtgärder och anpassningar i skolan för enskilda elever

Utbildning och kompetensutveckling under kalenderåret

Medicinska insatsen

Utifrån ett kvalitetsperspektiv har verksamhetschefen ansvar och budget för skolsköterskornas löpande fortbildning. Under 2018 har skolsköterskor och skolläkare bland annat fått fortbildning i att tala om sex- och samlevnad med elever och fortbildning i ortopedi för barn och ungdomar. Skolsköterskorna har deltagit i den årliga två dagar långa skolsköterskekongressen. Skolläkarna har deltagit i skolläkardagarna. Verksamhetschefen för EMI och skolläkarna har också deltagit i en två dagars Ledningskonferens för elevhälsan anordnad av skolläkarföreningen.

Utöver dessa utbildningar och möten har skolsköterskorna och skolläkarna deltagit i andra fortbildningar efter behov. Samtliga skolsköterskor och skolläkare har haft tillgång till handledning i grupp med extern handledare.

Psykologiska insatsen

Två psykologer har under året färdigställt sin utbildning som utbildare i programmet ICDP- Vägledande samspel, en utbildning som motsvarar två specialistkurser i pedagogisk och hälsofrämjande psykologi. Samma två psykologer påbörjar också en introduktionskurs inom specialisttjänstgöringen innehållande professionsteori, juridik och etik. Siktet är inställt på att bli specialister i pedagogisk psykologi inom en fyraårsperiod. Under 2018 påbörjar en psykolog en utbildning till PAX-instruktör och går också en utbildning i psykologisk fallkonsultation. Samtliga skolpsykologer som arbetar med psykologutredning har haft tillgång till telefonhandledning av extern handledare men ingen psykolog har under året valt att använda sig av möjligheten. Verksamhetschefen för psykologerna har också deltagit i en två dagars Ledningskonferens för elevhälsan anordnad av skolläkarföreningen.

Övergripande mål och strategier för kommande år

Då en rad allvarliga händelser och risker framkommer under året avseende den medicinska insatsen som i hög utsträckning härleds till *brister i styrning och samverkan* på såväl enhetsnivå som förvaltningsnivå så kommer arbetet med att åtgärda dessa brister ges hög prioritet under året som kommer.

Arbetet med implementeringen av *Rutin för styrning av elevhälsans medicinska, sociala och psykologiska insats* kommer därför prioriteras i samarbete mellan verksamhetscheferna och central stödchef.

En rutin för sekretess planeras tas fram under året som reglerar kommunikationen mellan elevhälsans olika insatser. Den psykologiska insatsen kommer också ta fram en riktlinje som reglerar de konsultativa insatser som bedrivs.

